У вошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-3740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 163. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1971 No. 163. VOL. LXXVIII

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 2 вересня 1971

В АМЕРИЦІ

ПРОВІДНИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ ДОРАДНИК в економічних справах Гардинер Еклі висловився за тим, щоб між робітництвом і працедавцями дійшло до згоди про стабілізацію цін і платень. Г. Еклі вважає, що після 90-денного замороження цін і платень треба добитись їх перманентної стабілізації, що й призведе до покращення економіки ЗСА.

СТЕЙТОВИЙ ПРОКУРАТОР У КАЛІФОРНІЇ видав розпорядження про арештування молодого адвоката Стівена Бінгема, який напевно приніс револьвера в тюрму для свого підзахисного Джексона, а той, намагаючись втекти, застрілив двох тюремних наглядачів. В'язень Джексон також був убитий в тій перестрілці. Адвокат Бінгем десь скривається.

32 НОВІ МОДЕЛІ АВТОМОБІЛІВ ПЛЯНУЄ випустити в 1972 році відділ корпорації Дженерал Моторс — „Понтіяк". Ті авта матимуть значно змінену зовнішню форму, і що ще важливіше — будуть дуже змінені. Припускають, що зудар таких двох авт на малій швидкості 5 миль на годину не повинен залишити на них ніякого сліду. Нові „понтіяки" матимуть також значно змінену гальмувальну систему.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО ІНВЕСТИГАЦІЇ ПОІНФОРМУВАЛО, що в 1970 році зросла кількість злочинів у ЗСА. Кількість злочинів у всій країні перейшла тоді один мільйон випадків.

У НЮЙОРКСЬКІЙ ПОЛІЦІЇ ВІДБУВАЄТЬСЯ „чистка". Цього тижня було переведено в інші райони шість капітанів поліції за те, що деякі з їхніх поліцаїв спали на службі. Тепер провадиться перегляд фінансових справ поліційних старшин. Комішенер поліції Патрик Морфі заповівся викорінити в середовищі поліційних сил Ню Йорку хабарництво й підкуп.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ ПЕНСИЛЬВЕНІЇ підписав цього тижня закон, на підставі якого в тому стейті заведено 3-відсотковий податок з прибутків. У багатьох інших стейтах такий податок існує віддавна і він є значно вищий, ніж 3%.

ІЛЛИНОЙСЬКЕ БЮРО ІНВЕСТИГАЦІЇ знайшло схованку з документами, які належали до померлого в жовтні минулого року іллинойського секретаря стейту, одного з провідників демократичної партії в Південному Іллиной, Пола Повелла. Між документами знайдено цілу масу непогашених чеків, що були виставлені на ім'я Повелла, як оплати за уділення автових ліценцій. У два місяці після смерти Повелла знайдено в його мешканні 850 000 долярів готівкою, позаховуваних в коробки від черевиків і валізки.

НОВИЙ БОЛІВІЙСЬКИЙ УРЯД звільнив з ув'язнення 52 студентів, що були заарештовані під час збройних виступів лівих елементів проти правого болівійського режиму. Студентів тримали у військових бараках і допитували про їхні зв'язки з партизанами.

У СВІТІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ РІШЕНИЙ не піддатися ніяким намовам і не кандидувати більше на цей пост. Його каденція кінчається з кінцем цього року і він не цікавиться вже справами, які перетривають цей термін. Він „ліквідує" всі свої справи і не проявляє такого зацікавлення міжнародніми проблемами, як його проявляв раніше.

ДО ВАШИНГТОНУ ПРИБУДЕ в наступному місяці ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан, який має дві головні журби: прикра для Ізраїлю перспектива арабської скарги в Об'єднаних Націях проти ізраїльської окупації арабських земель, — і нехіть американського Уряду доставити Ізраїлеві дальший транспорт джетових бомбовиків, без уваги на насичування Єгипту совєтськими літаками. ЗСА натискають на Ізраїль, щоб він був примирливіший супроти арабських вимог.

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ КАО КІ ЗАЖАДАВ звороту 7.300 долярів, що їх склав був, як кавцію, при зголошенні своєї кандидатури у президентських виборах 3 жовтня ц. р. Найвищий Суд спершу не допустив був його кандидувати, але згодом, коли Као Кі і другий кандидат, ген. Дуонг Ван Мінь, самі зреклися, — привернув кандидатуру Као Кі, вже проти його волі. Као Кі заявив, що він хоче ті гроші передати родинам двох в'єтнамських ветеранів, які згоріли, підпаливши себе у протесті проти виборчих зловживань.

ІТАЛІЯ ПЕРЕЖИЛА 80 днів великої спеки і посухи, яка щойно 30 серпня ц. р. скінчилася хуртовиною. Внаслідку посухи, недбальства прогулянківців, курців і ловців та злочинства спекулянтів грунтами, які підпалюють ліси, щоб можна було легше купити згорілий „неужиток", в Італії шаліли під кінець цього літа пожежі лісів. Офіційно проголошено, що в цьому році згоріло коло 100.000 акрів лісів. Дерево, яке завжди було в Італії рідке й дороге, ще подорожчало.

У СХІДНЬОМУ ПАКИСТАНІ ПРИЗНАЧЕНО на нового губернатора д-ра А. М. Маліка, за фахом лікаря, який був колись пакистанським міністром праці. Він прийшов на місце військового губернатора, генерала Тікка Хана, і ту зміну вважають за найширшу концесію східним пакистанцям та закордонним державам, які наполягають на політичне замирення. Але залишення названого генерала у Східному Пакистані, як командира пакистанської армії, що перевела криваву масакру серед східних пакистанців, прихильників автономії, насторожує недовірливо сім мільйонів бенгальських втікачів із Східного Пакистану, які біджують в Індії.

ШАХ ІРАНУ НАТАВРУВАВ сусідній арабський Ірак, як вірні переємника закордонного колоніялізму. Іранський монарх Реза Пахлеві заявив, що він готов замиритися з Іраком, якщо той шануватиме „принципи логіки і людяности".

ОБИДВІ ЧАСТИНИ ПОДІЛЕНОЇ КОРЕЇ ПОГОДИЛИСЬ, що 20 вересня ц. р. зійдуться по 5 делегатів від Червоного Хреста з кожної сторони, щоб вирішити час, місце і денний порядок для конференції про відшукання і злуку поділених родин. Південна Корея пропонує, щоб після того повести переговори про торговельні й культурні зв'язки та комунікаційний рух між двома частинами поділеної Кореї. Але Південна Корея вимагає, щоб північний комуністичний уряд відмовився від насильницьких методів з'єднання країни.

УКРАЇНЦІ В ЗСА ВІДЗНАЧАЮТЬ „ДЕНЬ ПРАЦІ" МАСОВИМИ ЗДВИГАМИ, КУЛЬТУРНИМИ РОЗВАГАМИ, СПОРТОВИМИ ЗМАГАННЯМИ

Українська спільнота в ЗСА відзначає триденний довгий кінець тижня, 4-5-6 вересня, як і щороку, масовими здвигами молоді та старших громадян, з'їздами, культурними розвагами, спортовими змаганнями в різних місцевостях країни, головно на відпочинкових молодечих Оселях та на виховно-відпочинковій Оселі УНСоюзу „Союзівці" в Кетскильських лісистих горах, ледь позначених першими осінніми барвами. Таким чином, свято „День Праці" буде для української громади, як і для всього американського народу, святом розваг і заслуженого відпочинку після праці.

„Союзівка"

Довгий „вік-енд" з нагоди „Свята Праці" розпочнеться на „Союзівці" вже в п'ятницю 3-го вересня товариською забавою, під звуки оркестри В. Добущака. У суботу 4-го вересня перед вечірньою забавою відбудеться велика мистецька програма. Цього разу перед гостями „Союзівки" виступлять обдаровані юнаки й дівчата з Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), вокально-танцювальний Ансамбль з Чикаго і Торонта. Бандуристи, дівочий і мішаний хори, струнна оркестра і танцюристи з Чикаго під керівництвом А. Луппо та І. Іващенка, дівочий хор „Молода Україна", танцювальний Ансамбль під мистецьким проводом Валентини Родак і Стефанії Штик. У неділю, після вранішніх Богослужень, на вечір призначено показ „спортово-сатирично-романтичної ревії „Чар Союзівки", тексти Ікера і В. Гентиша, музичне оформлення В. Гентиша і В. Добущака, хореографія Р. Строцької, програму вестиме маестро В. Гентиш. Ця програма розпочнеться о 8:30 вечора, а потім — забава під звуки оркестри „Амор", співатиме Ігор Раковський.

Окремою атракцією на „Союзівці" будуть у ці дні великі спортові змагання — тенісові і плавацькі, а в понеділок 6-го вересня — закінчення змагань з тенісу та роздача чаш переможцям.

Усі мистецькі програми відбуватимуться в штучно охолоджуваній великій залі „Веселки".

Рочестер, Н. Й.

У „Тавнгов Мотор Інн" в Рочестері розпочнеться в п'ятницю 3-го вересня і триватиме до 6-го вересня 38-ма з черги Конвенція Ліги Української Молоді Північної Америки. В Українському Народному Домі відбудеться під час Конвенції концерт, а в

(Продовження на стор. 3-ій)

През. Ніксон поширив замороження платень для федеральних працівників на 6 місяців

Вашингтон. — Президент Ніксон проголосив рішення уряду поширити замороження заробітних платень для 600 000 звичайних (синьоковнірквих) працівників федеральних агенцій на протяг пів року. Перед тим було встановлене таке замороження для працівників Цивільної Служби і для воянів та старшин збройних сил ЗСА. Триватиме замороження платень для федеральних працівників від його проголошення Президентом в дні 15 серпня ц. р. до 15 лютого 1972 року. Замороження платень для працівників Цивільної служби має бути схвалене Конгресом і в цій справі передав президент Ніксон формальне звернення на його розгляд. Мало б воно обов'язувати від 1 січня до 1 липня 1972 року. Конгрес матиме тридцять днів часу для евентуального відкинення Президентового рішення в справі замороження платень для працівників Цивільної Служби; якщо ж до того часу він цього не вчинить, то рішення увійде в силу на основі закону з 1970 року про платні Цивільної Служби. Одночасно із цим голова Ради економічних дорадників Президента Артур М. Окун опрацював напрямні законопроєкту про регулювання приватних цін і заробітних платень після закінчення обов'язуючого тепер 90-денного замороження. Ці напрямні будуть передані урядові Конгресу. Згідно і ними не буде загальної федеральної контролі над цінами і платнями, але уряд матиме право встрявати в окремих випадках.

Створено Координаційний Комітет для етнічних студій

Вашингтон. — Крайова Конфедерація Американських Етнічних Груп, що подає себе за репрезентанта 67 крайових етнічних організацій із членами в майже кожному стейті, повідомила про створення окремого Крайового Координаційного Комітету з завданням опрацювати головні напрямні для участи етнічних груп у програмі Осередку Студій Етнічної Спадщини, що його передбачає схвалений вже Сенатом, але обмірковуваний ще Палатою Репрезентантів законопроєкт із визначенням на ту ціль десять мільйонів долярів федеральних фондів. Конкретним завданням запроповованого законопроєктом Осередку Студій Етнічної Спадщини має бути: 1) Підготова матеріялів для вжитку в початкових, середніх та вищих школах про історію, географію, літературу, економію, мову і культуру поодиноких етнічних груп та їх вклад у загальний розвиток Америки; 2- Поширення цих матеріялів по школах; 3) Подбати про вишкіл кваліфікованих знавців цих предметів, щоб вони могли вчити; 4) Співпрацювати з поодинокими організаціями і особами для переведення в життя намічених плянів. Як відомо, законопроєкт про створення Осередку Студій Етнічної Спадщини вніс у Палаті Репрезентантів конгресмен Роман С. Пуцінскі, демократ з Іллиной, а в Сенаті сенатор Ричард С. Швайкер, республіканець з Пенсильвенії. Головою новоствореного Координаційного Комітету став д-р З. М. Шаз, асистент професора Тройського стейтового університету та секретар Мадярської Американської Ради. Членами Комітету є д-р Джон Гонис з Мериленського університету та директор публічних зв'язків Литовсько - Американської Ради, д-р Августин Апп з Федерації Американських Громадян Німецького Роду, Александер Остоя-Старжевскі, д-р Блер Коласа та ін. На 15, 16 і 17-го жовтня ц. р. запляновано в Вашингтоні окрема крайова Етнічна Конференція, що обміркує дальші заходи для здійснення закону про Осередок Студій Етнічної Спадщини.

Японія визнає далі Америку за стрижень своєї закордонної політики

Токіо. — Японський прем'єр Ейсаку Сато заявив, що не вважаючи на дисонанси між ЗСА і Японією з останнього часу — основна закордонна політика Японії далі спірається на тісному союзі з Америкою. Ейсаку Сато перебув півторагодинну розмову з віце-президентом і колюмністом „Н. И. Таймсу" Джеймсом Рестоном, який той закінчив свою 8-тижневу візиту в Комуністичному Китаї і переїхав до Японії. Японський прем'єр признав, що „часи змінюються" і що Японія пережила „два шоки", дві несподіванки: заповідження відвідин президента Ніксона у Пекіні та проголошення нової економічної політики Америки, з відірванням закордонного доляра від золота та накладенням додаткового мита на імпортовані до Америки товари. Сато признав, що додаткове американське мито відіб'ється на японському промислі, який працює для експорту своїх товарів до Америки, але заповів, що тепер Японія зверне більшу увагу на імпорт товарів до Японії та більше розгортання економіки на свому внутрішньому терені. Сато висловив переконання, що заморожування цін і зарібків в ЗСА та додаткове імпортове мито — це тимчасові засоби. Японський прем'єр з великим притиском заперечував загальну комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая, що їх Чу Ен-лай висловив був в інтерв'ю з тим-же Рестоном, наче в Японії відроджується мілітаризм і вона має імперіялістичні заміри супроти Тайвану і Кореї. Японський прем'єр підкреслював миролюбність японської політики. Японія має потенціяльну змогу створити власну атомову зброю, але відмовилась від цього. Сато заявився проти того, щоб ЗСА „відтягнулись" від світу, себто повели політику ізоляціонізму.

Західня Німеччина закупить в ЗСА 175 джетів за 750 мільйонів дол.

Бонн. — Німецька Федеративна Республіка, признавши, що вона мусить взяти на себе більшу відповідальність за свою безпеку, віднеслася до З'єднаних Стейтів вже кілька місяців тому з пропозицією продати їй 175 джетових бомбовиків. Після довгих засекречених переговорів в цій справі американський секретар оборони Мелвін Лерд повідомив 1 вересня ц. р., що ЗСА продадуть те число джетів Західній Німеччині за суму круглo 750 мільйонів дол. Закінчення переговорів стало легше внаслідку деякої фактичної девальвації доляра, що зробило ті джети дешевшими. Правда, ця девальвація доляра з подорожінням життя в Західній Німеччині підвищила кошти утримання американських військ в Європі, насправді здебільша в Західній Німеччині, на кругло 150 мільйонів річно. Супер-сонічні джети типу „Фантом" можуть розвивати швидкість 1,600 миль на годину, потребують залогу з двох осіб і можуть служити, як бомбовики, але як бойові літаки. Секретар Лерд заявив при тому, що Америка не відкличе своїх військ з Європи на власну руку, але вважає, що після порозуміння в справі Берліну можна буде розпочати переговори з Совєтами про обопільне пропорційне і збалансоване поменшення військ в середущій Европі. Мелвін Лерд відмовився сказати будь-що про продаж дальших джетів Ізраїлеві. Зате він заявив при тій нагоді, що сам він задумує зректися свого членства в Уряді президента Ніксона з кінцем першої каденції Президента, себто наперелому 1972 і 1973 року.

Рубель здевальвувався на 1 відс. супроти інших валют, за вийнятком доляра

Москва. — Совєтський державний банк проголосив, що рубель девальвується у відношенні до різних чужинецьких валют на кругло 1 відсоток, зберігаючи надалі свою офіційну вартість в реляції до доляра, як 90 копійок на 1 доляра. Як це відіб'ється на совєтських торговельних розрахунках із закордоном — ще не відомо. Міжнародний монетарний ринок все ще „пливкий", неясний. Саме під кінець цього тижня починаються у Парижі наради керівних економістів-фінансистів так званої Групи Десяти, себто десятьох найбільш економічно розвинених держав світу. А вирішними для дальшої міжнародної монетарної системи будуть наради Міжнародного Монетарного Фонду, що почнуться у Вашингтоні 27 вересня ц. р. До того часу вже виразно вияснуться, які наслідки проголошення „пливкости" доляра в більшості держав світу після того, як президент Ніксон проголосив 15 серпня ц. р. нову американську економічну політику.

Куба тимчасово припинила виїзд емігрантів до ЗСА

Вашингтон, Д.К. — Після шести років існування „повітряного мосту" з Куби до ЗСА, режим Кастра вирішив тимчасово припинити потік кубинських емігрантів. Повідомлено, що на Кубі за цей час підготовлятимуть „останню листу" таких новітніх втікачів. Минулого понеділка в Маямі приземлився з ними останній літак. За шість літ існування „повітряного мосту", що його оплачують ЗСА, було перевезено з Куби на Землю Вашингтона кругло чверть мільйона кубинських втікачів. Речник Державного Департаменту Роберт МекКлоскі заявив, що про припинення транспорту повідомила швайцарська амбасада в Гавані, яка заступає інтереси ЗСА на Кубі. Від 1965 року з Куби п'ять разів на тиждень і двічі денно американські літаки вивозили бажаючих виїхати геть з тієї країни. Кількість таких, що добровільно покинули свою батьківщину і що їм режим Кастра дав право легально виїхати до ЗСА, дійшла до 246 000 осіб. Уряд Кастра давав дозвіл на виїзд всім тим, хто вороже ставився до режиму, але не дозволяв виїздити молоді, яка могла служити у війську. Економічні справи на Кубі настільки погані, що режим вважає за краще випустити незадоволених і так облегшити економічне становище в країні. З Державного Департаменту також повідомили, що не знають, чи Куба припинить також еміграцію своїх громадян до Еспанії. За офіційними даними, на Кубі перебувають тепер 33 000 осіб, уже формально зареєстрованих на виїзд до ЗСА, та кілька тисяч родичів і дітей тих втікачів, які поселилися в Америці. Крім того, ЗСА виявили готовість прийняти ще 94 000 втікачів з Куби, прізвища яких зареєстрували проживаючі в цій країні кубинські імігранти.

В ЛІГАЙТОНІ ВІДЗНАЧЕНО 50-РІЧЧЯ УВО ТА ПОСВЯЧЕНО ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ РЕВОЛЮЦІОНЕРАМ

Лігайтон, Па. (П. С.). — в суботу й неділю, 28-го й 29-го серпня 1971 р., тут на оселі ім. Олега Ольжича, заходами Центральної Управи Організації Державного Відродження України, відбулася зворушлива Побратимськa Зустріч колишніх членів Української Військової Організації з представниками українських організацій ЗСА й Канади та біля двох тисяч українських громадян.

В неділю вранці духовний опікун Оселі, колишній капелян Української Галицької Дивізії о. Богдан Левицький, у сослуженні о. радн. Станіслава Даша та в приявності українського православного духовенства, відправив урочисту Службу Божу в намірені українського народу за живих і мертвих членів Української Військової Організації та виголосив палку проповідь, провідною думкою якої була євангельська правда, що „Немає більшої любови, як віддати життя своє за друзів своїх".

Ветерани всіх військових формацій, на чолі з колишнім полковником Української Повстанської Армії — Ілярійоном Полішуком, та в супроводі прапорів, впровадили Преосвященнішого Владику Марка, єпископа Української Православної Церкви, в асисті духовенства та зібраного громадянства, до висипаної могили-пам'ятника з написом „На вічну славу Українським Революціонерам". Владика Марко, в сослуженні українських католицьких священиків о. Богдана Левицького і о. радн. Станіслава Даша, та українського православного духовенства — о. прот. Андрія Дворакієвського, о. прот. Нестора Столярчука, о. прот. Євгена Новицького і о. Нестора Коваля, відправив молебень в наміренні українського народу, посвятив з о. Богданом Левицьким дубовий хрест на могилі-пам'ятнику й відправив з духовенством панахиду за спокій душ „блаженної пам'яті Симона, Євгена, Андрія та їх Побратимів".

Владика Марко, який особисто і активно допомагав представникам Українськoї Військової Організації в минулому, виголосив до двох тисяч учасників пастирське слово, підкреслюючи, що Боже Провидіння скорше чи пізніше узгляднить великі людські жертви боротьби й вислухає молитов за привернення волі Україні. Владика Марко закликав до плекання пошани пам'яті полеглих і віддання заслуженої гідности живим членам УВУ—ОЦІЙ українській армії в підпіллі,яка вирішила продовжувати боротьбу новими методами.

Учасників Здвигу з нагоди 50-ліття створення УВО привітав від Центральної Управи ОДВУ Володимир Різник і передав керівництво програми проф. д-рові Петрові Стерчові. Головну промову виголосив заступник голови ПУН-у ред. Ярослав Гайвас, якого керівник програми представив як такого, що одинокий із товаришами втік успішно із польської тюрми „Бригідки" у Львові. Ярослав Гайвас поклав у своїй промові наголос на те, що не плач, не сльози, не благання, а тільки і тільки чинна боротьба визволить український нарід з чужої неволі. Знали це добре члени УВО, на чолі із сл. п. полк. Євгеном Коновальцем, полк. Андрієм Мельником і полк. Романом Сушком, і тому йшли вони до боротьби свідомі необхідности кривавих жертв на жертівнику вивільнення України. „Смерти героїв не оплакувати! Їх шанувати!"

(Закінчення на стор. 3-ій)

Посилюється підготова до Свята Лесі Українки в Клівленді

Ню Йорк. — Крайовий Комітет відзначення роковин Лесі Українки випустив жетон з портретом поетки. Світлина молодої Лесі обведена золотими буквами на синьому тлі. Незвичайно вдалий жетон стане одним із осягів цього святкування. Його продаватимуть незабаром в усіх наших осередках, щоб здобути фінансову підставу для проведення свята.

Є велике зацікавлення Святом, що має відбутись 18 і 19-го вересня ц. р. біля пам'ятника поетки у Клівленді. Відділи УККА в різних місцевостях підготовляють засоби транспорту. І так Об'єднаний Комітет Організацій м. Ню Йорку забезпечив автобус на 50 осіб. Кошти переїзду однієї особи виносять 15 дол.

Свято почнеться 18-го вересня виставою драматичної поеми Лесі Українки „Оргія" заходами Драматичного Гуртка при хорі „Трембіта". Одначе головний перебіг Свята передбачений на неділю 19-го вересня. Тоді, після врочистого походу перед пам'ятником і місцевої програми, буде відкрита пропам'ятна таблиця, присвячена цим роковинам.

ЗБОРИ СОЮЗУ ГЕТЬМАНЦІВ ДЕРЖАВНИКІВ

Ошава, Канада. — В місті Ошаві в суботу 4 вересня відбудуться загальні Збори Союзу Гетьманців Державників Канади „Січ". Вони відбудуться в домівці, Гетьманського Домі Коша, при 638 Мерріт вул., початок о 10-й рано. Головою Управи СГД Канади є Гр. Стадник.

Відділи УНСоюзу Лігай-Велійської Округи відбули Союзовий День

Нортгемптон, Па. (С. Г.) — Тут минулої неділі, 29-го серпня, відбувся День УНС, який приготовили Відділи Лігай-Велійської Округи. Приготуванням того вдалого Союзового свята, в якому взяло участь понад 250 осіб, занялась управа Окружного Комітету, яку очолює голова радна Анна Гарас. Свято мало родинний характер. Прибули майже всі урядові Відділових управ зі своїми членами. Не було переважаної мистецької програми ,не було довгих промов. Пані Анна Гарас вітала гостей з інших, сусідніх Округ, голову Басейну Тверского Вугілля — Шамокін, Михайла Гентоша, з Філядельфійської Округи Івана Данківського — окружного касира, Петра Тарнавського — окружного секретаря та Омеляна Барилку — члена управи. Рівнож був приявний на святі головний радний Степан Гаврищ.

Поза різними несподіванками, як виграша чудово вишитої подушки, фантової льотерії та грошевих нагород, гості мали нагоду покріпитись здоровими харчами та гарячими напитками. Признання і подяка належиться членам управ Відділів, які не лишень посвятили час і труд для підготови Дня, але дали і власні гроші. Відділи тими є: 44 — Нортгемптон, 47 — Бетлегем, 48 — Рединг, 142 — Ормрод, 137 — Істон, 147, 151 — Алентавн, 288 — Бетлегем, 318 — Нортгемптон, 369 — Палмертовн і 438 — Істон.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Етнічні студії

Америка — найбільша в світі мозаїка рас і культур та їх прерізної мішанини, що й становить зміст мотта цієї країни: е плюрібус унум — з множества одне. Історичний розвиток Америки, від перших її „пілігримів" до сьогоднішньої наймодернішої і наймогутнішої нації в світі, вже давно і з оправданої причини окреслено, як „перетоплюючий глечик". За незалежність, волю і народоправство Америки боролись , як американці, англієць Джордж Вашингтон, француз Ляфаєт, поляк Косцюшко і пізніше, за президента Лінкольна, українець Турчин, а родовідне дерево кожного американця, за виїмком індіян, сягає своїм корінням у якийсь інший континент світу. Все це злилось, перетопилось в американську націю не народовбивчим примусом, не пляново, але цілком природним процесом, хоча в різних періодах американської історії й були тенденції так чи інакше на цей розвиток впливати, його приспішувати чи сповільнювати.

Подібний процес — коли мова про мозаїку, а не „перетоплюючий глечик" — відбувається в Канаді, але з тією різницею, що в тій країні ця мозаїка більше збалансована, бо немає таких великих числових різниць між поодинокими етнічними групами. Тож і не диво, що досліджування, оформлювання та встановлення „мозаїчности" Канади далеко більше заавансоване. Там уже від років існують прерізні урядові комісії і аґенції, які ці справи досліджують, і вони будуть конституційно оформлені.

Америка в цьому відношенні — коли мова про досліди, студії і оформлення її мозаїчности — робить щойно перші кроки. Правда, в багатьох університетах існують уже катедри й інститути етнічних студій, існують прерізні етнічні організації і репрезентації, також і федеральний уряд уже від деякого часу допомагає фінансово в цих студіях, а тепер Конґрес розглядає — Сенат уже схвалив Акт про Центр Студій Етнічної Спадщини.

Цей закон, як і його майбутнє використання, треба вважати за величезний крок вперед, за справу першої ваги. На іншому місці подаємо інформацію про оформлення окремої Національної Конфедерації Американських Етнічних Груп саме для використання цього закону. Ми й наші установи, зокрема наші науковці, професори і студенти, повинні поробити всі заходи та докласти всіх зусиль, щоб у цих етнічних студіях здобути і забезпечити відповідне місце українській спадщині.

Найближчий сусід

Канада — не тільки найближчий географічний сусід З'єднаних Стейтів, але й найбільший їх приятель і союзник, з неуфортифікованим кордоном, що простягається на близько 4.000 миль від океану до океану та спільною системою летунської оборони. Проте, хоч територією Канада трохи більша за З'єднані Стейти, її населення становить приблизно 10 відсотків населення ЗСА, а її економіка перебуває в тіні американських інвестицій. Нехіть канадійців проти контролі канадійського господарського життя американським промислом стала головним джерелом сучасного канадійського націоналізму і, може, поглиблення сантименту до своєї системи „коронованої демократії". Канадійці різнонаціонального роду й культури всі хочуть визволитись з-під економічної супрематії американського сусіда.

Проголошена президентом Ніксоном нова економічна політика вдарила по Канаді, може, ще більше, як по Японії. Коли японський експорт до Америки становить одну третю всього експорту Японії, то Канада експортує до Америки три чверті всього свого експорту. Не дивниця, що проголошення 10-відсоткового додаткового мита на імпортовані до Америки товари стурбувало й схвилювало канадійський господарський світ. Хоч життьовий стандарт канадійських громадян належить до найвищих у світі, канадійські керівні мужі стурбовані можливістю господарських труднощів — внаслідок нової економічної політики ЗСА. Не диво, що канадійський прем'єр Трудо перервав свою відпустку, а міністер фінансів Едґар Дж. Бенсон негайно полетів на розмови з секретарем скарбу Джоном Коннелі, домагаючись вилучити з того надзвичайного податку канадійські товари.

На прохолодження американсько - канадійських взаємин в значній мірі вплинули ще два моменти: аж надто „співіснувальна" закордонна політика ліберального прем'єра П'єра Трудо і гостинність, яку Канада уділює американським юнакам, що втікають туди, щоб не служити у війську. Все ж президент Ніксон заповів, що поїде до Канади. А що це станеться не скоріше, як весною наступного року, то це доказ, що Америка, визнаючи конечність згідливого сусідського співжиття, не має надто великого сантименту до теперішнього уряду Канади.

НІКСОН І ГІРОГІТО

В Японії з вдоволенням прийнято вістку, що президент Ніксон і його дружина полетять привітати на американській землі імператора Гірогіто і його дружину Накаґо, коли їх літак 26 вересня ц. р. приземлиться, щоб набрати пальне в Анкореджі на Алясці в дорозі до Західньої Европи. Правда, закохані в традиції японці можуть ремствувати, що для лагодження напружених японсько - а м ериканських відносин використовується особу імператора, який має стояти здалеку від політики і грати ролю тільки символу єдности народу. Бо нема сумніву, що коли в Анкореджі будуть біля американського президента і японського монарха також їхні міністри закордонних справ, то розмови не обмежаться до обміну куртуазійними фразами.

Відносини між ЗСА і Японією погіршилися з двох причин: звороту ЗСА в сторону наближення до комуністичного Китаю і накладення додаткового 10-відсоткового мита на всі товари, що прибувають із закордону до ЗСА. Японія потребує китайський суходіл для свого торгу й промислу, і взагалі ці два найближчі на Далекому Сході сусіди не можуть жити у взаємній ізоляції. Але вони один одного бояться, як своєї найбільшої небезпеки. Комуністичний Китай — колос, який має вже власну атомову зброю, і Японія ще у свіжій пам'яті китайців своєю збройною інвазією та окупацією. І тому, з одного боку, Пекін побоюється відродження японського мілітаризму й імперіялізму, дорікає Америці, що вона сприяє зростові японської потуги і домагається передусім, щоб ЗСА перестали боронити Тайвань (Формозу), яка, мовляв, була і є китайською провінцією. З другого боку Японія кровно заінтересована в тому, щоб Тайвань не дісталась під владу китайських комуністів, бо тоді вона, Японія, була б загрожена ще й від півдня. Острах, що Америка погодиться „продати" комуністичному Китаєві Тайвань за ціну енергійного натиску Пекіну на Північний В'єтнам, щоб той замирився, за ціну здобуття союзника проти СССР — вніс елемент недовір'я і напруження в японсько - американські відносини.

Однак, не меншою журбою Японії є несподіване обтяження японського експорту до Америки згаданим додатковим митом. Америка сприяла відбудові Японії після її капітуляції в другій світовій війні. Але американські державні мужі й економісти не передбачали, що Японія так швидко стане промисловим велетнем, який заливатиме Америку своїми товарами, підриваючи американський промисл і тим самим спричиняючись до зросту безробіття в Америці та щораз більшого дефіциту в торговельному і платничому балянсі. Від 1965 року торгівля з Японією принесла Америці дефіцит на 5 більйонів дол. і на цей, 1971 рік погрожує Америці дальший дефіцит на 3 більйони дол. Зрівноважування японсько - американської торгівлі унеможливлювали високі японські охоронні імпортові мита. Америка не протестувала проти них і толерувала їх власне з політичних причин, бо їй потрібна сильна й багата Японія, яка перейняла б на себе ролю ґаранта миру на Далекому Сході й промотора економічного розвитку південноазійських і далекосхідніх народів, що не хочуть стати сателітами комуністичного Китаю.

Заклики Америки, щоб японці самі добровільно обмежили свій експорт, лунали без належного відгуку. А втім, цей японський господарський егоїзм щораз більше насторожував американські господарські кола, тим паче, що Японія, покликаючись на свою — американцями продиктовану — конституцію, не хотіла підвищувати військовий бюджет, щоб відтяжити Америку, яка мусить велетенські суми витрачати на свої збройні сили поза своїми кордонами. Тому проголошена Ніксоном нова економічна політика була не лише актом самоохорони, але й ударом по японському експорті, головно автомобільному, електричному, телевізійному й текстильному промислі. Японія довго відмовлялася р е в альвувати, себто піднести вартість свого єна, щоб тим самим підвищити ціну своїх товарів і облегшити к о н к уренційну здатність товарів американських. Однак вона була примушена піти за прикладом західньо - европейських країн і завести „пливкість" валюти, що в практиці ревальвувало єна і девальвувало доляра. І японські державні мужі й економісти раз-у-раз запевняють про своє бажання дійти з Америкою до злагоди.

Це саме — по американському боці. Бо обидві держави одна одну потребують — для своєї безпеки, для тісної співпраці політичної й господарської. Японія ще не перебрала від Америки острови з архіпелагу Ріюку, а СССР загарбав її Курільські острови. ЗСА не бояться другого Перл Гарбору, але мають слушні підстави боятися червоного китайського і совєтського імперіялізмів. І тому японський міністер закордонних справ приїде з початком вересня до Вашинґтону, а Ніксон полетить на зустріч з Гірогіто.

і. к-н.

АМАТОРСЬКИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ

У Харкові закінчився 10-денний Кінофестиваль аматорських фільмів. Тому, що фестиваль відбувався з ініціятиви самих кінолюбителів, вони не мали окремого кінотеатру, а показували свої фільми в парках під голим небом, у клюбах і навіть під час обідних перерв на підприємствах, де працюють. Разом показано 30 нових фільмів, з них найцікавіший під назвою „Всі кольори веселки"—про лікаря проф. Милостанова, який одночасно є відомим малярем.

Д-р Юрій Герич

УВУ — ДУМКИ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ

(2)

Розуміли важливість власних вогнищ науки - знання й наші попередники, духовні і світські, чи не краще, як ми це розуміємо сьогодні. Боротьба за той ідеал, за високу школу, тягнеться червоною ниткою впродовж усієї нашої новітньої історії, без огляду на те, які б сучасні обставини не були.

Хмельницький, що сам набував високу освіту в чужій (єзуїтській) школі, вже на самому початку свого гетьманування „упразднив" єзуїтські школи в Києві, бо вони були „на зло київським руським школам" (Зборівський договір 1649 р.). Не менше турбувався українською високою школою Виговський (Гадяцька угода 1658 р.), величезних старань докладав до розбудови Київської Академії Мазепа, вживав заходів заснувати університет в Батурині Розумовський. А великі духовні провідники наших Церков Могила, Коссів, Ясминський, Заборовський, Я х и мович, Шептицький, теперішні митрополити Иосиф, Іларіон — скільки труду й жертви вкладали вони в те, щоб забезпечити за народом власну, добру високу школу! Вони розуміли, що національна висока школа — це необхідний атрибут повноти національного буття.

Український Вільний Університет це здобуток довгих і наполегливих змагань багатьох поколінь. Він являється нам нині як символ нашої правди, вільного слова й непофальшованої науки. Його вклад в українську її усесвітню науку визнають визначні чужі учені (напр., W. K. Matthew, Slavic and East European Review, 30: 271, 1951/2), його абсольвенти працюють науковцями в багатьох університетах західнього світу, його наукові публікації не поступаються перед публікаціями університетів з давньою науковою традицією. Очевидно, його важливість визнаємо й ми, українці у діяспорі, на жаль, здебільша в святочних деклараціях, на гарних словах. Щоб не стягнути підозріння — тут мова не про гроші (ненависне слово!), не в тому діло, діло в тому, щоб цей університет став центральним вогнищем нашого інтелектуального життя, нашим орієнтиром у розсіянні, твердинею українського слова й думки. От у чому справа.

З нагоди ювілейних святкувань УВУ появилось і появляється в нашій пресі безліч статтей, здебільша ретроспективного характеру. Добре й це. Видається, однак, що куди важливішим є питання його майбутнього. Звичайно, справа не проста і легкої відповіді на це немає. Його майбутнє залежить від нас усіх, всіх українців без огляду на партії, концепції, парафії, конференції, плятформи.

З усіх можливих завдань, які університет міг би сповнити, хочу торкнутися тут одного — нашої церковної справи. Не є таємницею, як стоять нині наші церковні справи, це ясне для кожного, хто слідкує за розвитком подій. Не стоять вони так, як ми собі цього бажали б, і це стосується так Католицької, як і Православної Церков. В тій першій маємо безліч юрисдикцій, я в обох — повільна й поступова асиміляція, брак нових покликань, засмічування обряду і пристосуванство до чужої антицерковної п р а к тики (збезчещування церков бінґами, танцями, бенкетами і т. д.). Поповнення клиру відбувається від нагоди до нагоди. Тут і там часто попадаються кандидати, які вибралися в духовники за браком ліпшої професії. Які з цього наслідки — бачимо своїми власними очима.

УВУ не творив Богословського факультету, бо в добу його постання цього не було треба. Але цього треба сьогодні. Сьогодні ми не маємо Богословської школи, у якій могли б студіювати одні й другі, католики й православні. В добі екуменізму, гарних слів про любов, братання, молитовне єднання, прощення давніх гріхів дуже варто подумати про те, щоб українські церкви поповнювалися кандидатами українського виховання, очевидно, християнського, із знанням власної мови, культури, літератури і також з українським світовідчуванням, яке ні в чому не перечить християнству. Це було б цілком згідно з Євангелією („да всі єдине будут"), а теж з вимогами нашого часу. Це чи не остання пора, коли наші Церкви ще можуть змінити курс своєї історії. За десять-двадцять років вже буде пізно.

Німецькі католицькі єпископи радо відступали свої костели під час війни протестантам для відправи Богослужень. На католицьких богословських факультетах студіювали п р отестантські кандидати. Це не шкодило ні католикам, ні протестантам. На деяких катедрах римських католицьких університетів читають лекції рабіни. Не міг би український університет, створивши, за взаємною згодою ієрархів наших церков, солідний богословський факультет, в і д п овісти пекучим вимогам нашого часу й ситуації?! Які б з цього були користі — переконувати нікого не треба. Передусім, треба вірити, наступило б те зближення людей, про яке часто деклямуємо. Майбутні отці духовні одержали б таку освіту, якої від них треба очікувати, деякі з них не опинялися б в духовному стані, як Пилат у Вірую, і головне те, що Українські Церкви, одна й друга, документували б чином, що, зостаючись вірними своїм догматичним положенням, вони кінець - кінцем можуть обійтися без чужої ласки і без чужої освіти. Протести і просьби досі успіху не мали, пора б з ними покінчити і взяти долю своєї Церкви у свої руки.

Коли б Український Вільний Університет став тим прибіжищем і відіграв ролю формотворчого чинника нового типу українського священика, він виконав би завдання дійсно історичної ваги.

(Кінець)

Любов Коленська

ПРИМУСОВА МІҐРАЦІЯ

Вже із 1940 року почалася міґрація мешканців сіл та містечок південних стейтів Америки в пошукуванні кращого економічного життя.

В п'ятницю на 4-му каналі телевізії спеціяльну програму передавав Мартін Карр. Він висловився, що цю примусову міґрацію викликали жалюгідні економічні обставини в південних стейтах Америки, докинувши, що коли це явище не припиниться, то впродовж дев'яти років міґрує ще мільйон осіб сільського поселення.

Передача почалася з інтерв'ю молодих ґрадуантів гайскулу у Скотленд Нек, Норт Керолайна, які на запит кореспондента відповідали майже всі, що вони не залишаться в родинному містечку, а виїдуть на північ ЗСА. Їхні обличчя — невеселі, бо неохота їм вибиратися із рідної закутини, але тут для них немає відповідної праці. Тож фармери випродують свої господарства, залишаючи опорожнілі доми...

Один із старших господарів стверджує, що ніколи ще не був у таких боргах, як тепер. Старенька бабуся висловлює свій жаль, кажучи: „Я залишилася зовсім сама. З моєї хати виїхало на північ уже дев'ятеро моїх дітей і четверо внуків. Тепер чого мені жити?" — Один хлопчина, закінчивши гайскул, виїхав на північ, щоб... мити в ресторані посуд. По праці шукає знайомства молодих людей. Хоча його приймають, — це не те, що вдома. І він вечір - у вечір телефонує до своєї матері: „Тут Джоні. Ти про мене думаєш і любиш мене? Я ввесь час думаю про тебе, мамо, і про наше поле. А ти?"... — І чується голос матері: „Я також люблю тебе, мій хлопче. Будь добрий... Може вже недовго..." — Один із господарів каже: „Я завжди думав про землю, сільськогосподарські машини, але, мабуть, усе прийдеться продати".

Натомість в п і в д енних стейтах зростає кількість великих змеханізованих господарств, з якими не можуть конкурувати малі. Жінки тут менше плачені від чоловіків, у яких до речі також мізерна платня.

І так починається людська трагедія: Ню Йорк аж кишить від людей, а в Скотленд Нек, в Північній Кеоролайні віються під вітром безмежні тютюнові поля — чекають рук..., темніють опорожнілі хати, підупадає економічне і суспільне життя.

В Небрасці — ті самі проблеми. Давніше, як каже один фармер, машина коштувала 1 800 дол., тепер 7 000. І як її купити?

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

„СОЮЗІВКА-ІЛЛИНОЙ"

Хтось дотепний сказав, що у другій половині серпня треба адресувати листи на Союзівку саме в такий спосіб: не подавати на адресі стейту Ню Йорк, тільки — Іллиной, для замаркування факту „інвазії" чикаґських лікарів та їх родин на цій оселі, інвазії, що традиційно, щороку, починається в половині серпня, а кінчається „великим вікендом" Свята Праці. Саме з тією метою і влаштовує пан Квас „шампанські" понеділкові підвечірки під назвою „Запізнаймося": щоб шановні гості з Чикаґо мали нагоду в дружній товариській атмосфері запізнатися одні з одними чи там відновити давні знайомства, без огляду на політичні, календарні чи патріярхальні розходження.

Як воно не дивно — на Союзівці майже ніхто з чикаґівців цих дразливих питань не зачіпає, кожний бо знаходить, слава Богу, інший предмет заінтересування, з яких на перші місця вибиваються: бридж, теніс та оглядання чудових краєвидів, зокрема тих, що милують ваше око на пляжі, коло басейну. Втім, ми запрімітили, що дехто з пп. докторів змінив своє „габбі"... Так, для прикладу, знаний спортсмен, д-р Ахілл Хрептовський, чи не під впливом сталого резидента Союзівки, маестра Л. Гуцалюка, став малювати напівабстрактні картини, а навіть прибрав собі оригінальне псевдо — „Пікасенко"! Щоб не псувати один одному бизнесу, обидва мистці (тобто Хрептовський і Гуцалюк) заздалегідь договорилися, що перший не буде виставляти своїх картин у Ню Йорку, а другий у Чикаґо.

Як уже знаєте з „Свободи", одна з неділь, 22 серпня, була тут присвячена 100-річчю з дня народження Василя Стефаника і цю велику річницю вшанувало також членство Відділів УНСоюзу Нюйоркської Округи, що прибуло громадно на Союзівку автобусами та приватними машинами під керівництвом своїх лідерів — адв. Івана Флиса і п. Миколи Хоманчука (обидва мої земляки з Бібрецького повіту!). Союзові прогулянковці взяли участь в концерті на честь Стефаника, мали спільний і дуже приємний обід, милувались красою Союзівки, на жаль відпало їм оглядання водоспадів з приводу відсутности води. Зате мали нагоду захоплюватись досхочу фонтаном-скульптурою п-ні Славці Геруляк, що зветься „Маяна" і пускає через голову струї води перед будинком Гостинниці. Маестро В. Гентиш, знаний з своєї буйної фантазії та винахідливости, пустив був, кажуть, чутку між союзівцями, що вода з фонтану помагає проти болю голови, а навіть радив п. Квасові продавати її, цю воду, як цілющу, по квотрові за пляшинку, на фонд будови нової церкви... Але Управа Союзівки відкинула цей проєкт як неповажний і непрактичний.

У хвилинах, коли пишемо ці рядки, Союзівка готується повною парою до великого вікенду Свята Праці, знаного широко по всій Америці та Канаді з масового з'їзду молоді, знаменитих мистецьких і розвагових програм, а передусім — з найбільшої спортової події сезону, Тенісового і Пливацького Турнірів. А вже через тиждень, 11 і 12-го вересня, відбудеться на Союзівці перший в історії еміґрації світовий з'їзд наших „арґентинців", а там зустрічі лікарів, інженерів, каелківців, ковбаснюківців, і так уже покотиться аж до Свята Подяки.

Ікер

І. Вовчук

НОВІ ВІТРИ ПОВІЯЛИ — ПОГОДА ЗМІНЮЄТЬСЯ

(РОЗВАЖАННЯ ПРО НОВИЙ КУРС АЗІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

(4)

Китайців Москва пробувала переконати, що від союзу з ЗСА китайський нарід нічого не здобуде, „хібащо посилиться грабунок китайського народу чужоземними монополіями". Пригадуючи різноманітну „щедру" допомогу СССР, питалося: „А що одержала КНР за десять років економічних зв'язків з к а п і т а лістичним світом?" („Новое Время", ч. 22). І, як звичайно, піддавався висновок, що тільки в дружбі з Москвою народи знайдуть рятунок від „японського мілітаризму", навколо якого ЗСА хочуть об'єднати всі контрреволюційні сили, „з тим, щоб змусити малі країни підкоритись їхній домовлености".

В офіційному повідомленні про відвідини президента Ніксона говориться, що „зустріч між лідерами Китаю і ЗСА має завданням унормувати відносини між двома країнами і обмінятись думками в питаннях, що стосуються обох країн". Очевидно, що шлях до поладнання розходжень не буде простим. Першим і чи не найважливішим питанням у нормалізації відносин буде проблема Формози. Для Мао і Чу Ен-лая вона є ключовою проблемою у політиці Китаю в Азії. За китайською формулою Формоза — невід'ємна частина материка — КНР. Правда, Мао Тсе-тунґ у розмові з Едґаром Снов, коли зайшла про це мова, щоб між іншим сказав, що нинішній Президент ЗСА і його Уряд не причетні до тієї проблеми, не за них же цю проблему створено. Виглядає, що китайському керівництву залежить передусім на визнанні Урядом ЗСА Формози інтеґральною частиною Китаю, а час і дипломатія зроблять усе для розв'язання цієї проблеми.

З року в рік число голосів за прийняття червоного Китаю до ОН зростає. Минулого року при голосуванні за прийняття вперше осягнуто більшість (51:49), але статутова процедура вимагає 2/3 голосів. В цьому році справу вступу червоного Китаю до ОН зактивізовано за кілька місяців до наступної осінньої сесії. Китай домагається повноправного членства, включно з правом вето в Раді Безпеки, і виключення з ОН націоналістичного Китаю (Формози), який був одним з основоположників цієї міжнародної організації. Становище державного секретаря Роджерса, який висловив від Уряду ЗСА рекомендацію, щоб в ОН були заступлені дві делеґації, від комуністичного й від націоналістичного Китаю, в Пекіні гостро засудили. Тайванський уряд так само відкидає можливість участи двох делеґацій від Китаю. Дипломатія, — а вона елястична, — шукає розв'язки.

Є й інші проблеми на шляху нормалізації взаємин між ЗСА і червоним Китаєм. Найскладніша з них є: взаємини Китаю, Японії і ЗСА та їхня роля в азійському просторі. Японія, перебуваючи в дружніх відносинах з Формозою, не має дипломатичних відносин з континентальним Китаєм. Це не перешкоджає китайському урядові, лаючи „японський мілітаризм", мати широкі економічні зносини з японською промисловістю. Японія стала головним торговельним партнером Китаю. Об'єм торгівлі Японії з Китаєм у 1970 році становив коло мільярду долярів, що перевищує об'єм торгівлі Китаю з Західньою Німеччиною, Англією і Францією разом взятих.

Для Японії, що вибивається на 3-тє в світі місце, як економічна потуга, з її великими інвестиціями на Формозі, з її економічними й торговельними впливами на азійському просторі, зміна курсу політики має не абияке значення. Ця зміна зачіпає національні інтереси Японії. 100 мільйонів населення якої, з мізерними покладами власної сировини, продукує більше як континентальний Китай з його 750-800 мільйонами населення. Ділові кола Японії скоса поглядають на американсько-китайське зближення, побоюючись, що воно відіб'ється на економіці країни, коли ЗСА з'являться на торговельному ринку. А економіки від політики не відділиш.

Визнання червоного Китаю за третього партнера у світовій політиці істотно змінює уклад сил не тільки в азійському просторі. Досі Москва твердила, що широкі японсько-китайські торговельно-економічні зв'язки зумовлені не стільки економічними інтересами, як політичними. В основі їх, мовляв, була ворожість Китаю до СССР і „реваншизм японських мілітаристів" — „антисовєтизм". У н ормування відносин між ЗСА і Китаєм, крім змін у торговельно-економічних взаєминах між ЗСА, Китаєм і Японією, на мій погляд, змінить існуючий балянс у китайсько-московському „с о ц і ялістичному" змагу за ідеологічне керівництво. Думаю, що не на користь Москви.

В якійсь мірі зменшиться роля ЗСА, як нормуючого чинника в Азії, а посилиться роля Китаю і Японії. В політичному трикутнику, що мав би змінити дотеперішній двополюсовий балянс у грі двох світових потуг (ЗСА і СССР), зарисовується новий уклад в китайсько-японських і американських взаєминах — ніби азійський трикутник. На шляху до його оформлення немало труднощів. Відомо, що Формоза (Тайвань) є головною колодою на шляху поладнання відносин між ЗСА і Китаєм. А торгівля Японії з Формозою в 1970 р. становила 953 мільйони долярів, майже стільки, як і торгівля Японії з Китаєм. В недалекому майбутньому в змагу за сфери впливу на азійських ринках Японія і Китай стануть конкурентами.

В Пекіні знають, що поруч з економічним розквітом Японії зростає і військовий бюджет цієї країни. В 1960 р. він становив 444 мільйони долярів, в 1971 році — 1,8 більйона долярів, а за пляном уряду Сато на кінець 1975 року видатки на військові потреби будуть подвоєні. Лаючи „японський мілітаризм" в своїй пропаґанді, Пекін заявляє, що Китай „хоче зміцнювати дружбу з Японією", і обидві сторони почали урядові контакти, покищо у посиленні торговельних взаємин. Як виглядає, то з „розмороженням" відносин між Вашинґтоном наступило деяке потепління і в китайсько-японських взаєминах. Унормування відносин в азійському трикутнику, над чим працює дипломатія, розчищаючи дорогу для відвідин президента Р. Ніксона, дуже непокоїть Москву. Та й є чого, бо й Чу Ен-лай вибирається відвідати балканських друзів (Румунію та Альбанію) і зустрінутись з президентом Тітом. А в Японії довший час плянується подорож японського імператора. Не знати чи не загостить він і до Вашинґтону.

Після кримської „братерської зустрічі" в „Правді" з 8 серпня появилася довга стаття директора Американського Інституту Академії Наук СССР Г. Арбатова п. з. „Питання, що вимагають

(Закінчення на стор. 4-ій)

В ЛІГАЙТОНІ ВІДЗНАЧЕНО 50-РІЧЧЯ УВО ТА ПОСВЯЧЕНО ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ РЕВОЛЮЦІОНЕРАМ

(Закінчення з 1-ої стор.)

нувати й наслідувати! Не слів, а чину очікують вони від сучасного покоління!" — твердив безперебійний від молодечих літ революціонер і діяч Українського Націоналістичного Руху, п. Ярослав Гайвас.

Мистецьку частину Здвигу виповнено рецитацією пані Володимири Кавки уривка — „Молитва" з поеми „Проклятi роки" Юрія Клена, сольовим виконанням „Чого плачеш, Україно" (Костя Місевича) бандуриста Володимира Юркевича та відспіванням трьох патріотичних пісень групою бандуристів 20-го Відділу ОДВУ з Рочестеру, під мист. кер. Степана Тупіся, при супроводі бандури Володимира Юркевича.

Учасники Здвигу оваційно прийняли резолюції, що їх приготовили приявні Члени УВО, а прочитав їх керівник програми проф. д-р Петро Стерчо. Багатолюдний Здвиг закінчено подякою голови ЦУ ОДВУ д-ра Богдана Шебунчака та відспіванням українського національного гимну.

*

Зворушливу Побратимську Зустріч живих ще членів УВО з Америки й Канади з українським громадянством започатковано Ювілейним Бенкетом в суботу, 28-го серпня 1971 р., в просторих залях гірського готелю „Флеґповст" біля Оселі ім. О. Ольжича. На запрошення Ц.У. ОДВУ прибуло на зустріч особисто сімнадцять Членів УВО, а крім того десять членів УВО зголосили свою участь у відзначуванні Золотого Ювілею УВО своїми письмовими привітами.

За почесним столом бенкету у всій своїй скромності сиділи члени УВО, на чолі з одиноким живим ще членом Головної Команди УВО, майором Осипом Навроцьким з Вінніпеґу та нерозлучним секретарем сл. п. полк. Є. Коновальця — інж. Михайлом Селешком. Біля 250 учасників бенкету мали приємність запізнатися особисто з членами УВО, а саме: інж. Юрій Артюшенко, інж. Юрій Дачишин, Михайло Дем'янчук, д-р Роман Клюфас, д-р Зиновій Книш, інж. Євген Кульчицький, інж. Степан Куропась, Володимир Онишкевич, Іван Попович, Іван Совган, Андрій Шекерик, Гриць Яремчук, д-р Іван Ярош, і інж. Федір Яцура (подано прізвища поазбучно). Посередню участь у Побратимській Зустрічі — шляхом письмових привітів — взяли також члени УВО: письменник Михайло Бажанський, Евстахій Василишин, б. член Команди УВО Дмитро Герчанівський інж. Василь Колодій, Евстахій Манацький, Іван Особа, Петро Сайкевич, Юліян Темник, Михайло Шарик і ін.

Між почесними гістьми бенкету були також представники обидвох Українських Церков, православний Владика Марко, який розпочав Зустріч молитвою, та о. Богдан Левицький, український католицький опікун Оселі ім. О. Ольжича, який закінчив бенкет молитвою, інтонуючи до загального співу „Боже, вислухай благання".

Голова Центральної Управи ОДВУ, д-р Богдан Шебунчак, відкрив Побратимську Зустріч, вітаючи живих членів УВО, приявних і неприявних, та закликаючи до вшанування пам'яти поляглих на полі слави однохвилинною мовчанкою. Бенкетом проводив проф. Мирон Куропась, який і представив усіх почесних гостей, а д-р Шебунчак представив представників організацій.

Головну промову на бенкеті виголосив історик УВО, д-р Зиновій Книш із Торонта. Підкреслив доповідач зокрема ролю УВО у збереженні тяглости української визвольної боротьби, наскрізь соборницький характер УВО в часі трагічного двоподілу серед українства по війні, а зокрема наголосив широко розгорнені дії УВО під московсько-большевицькою окупацією, які й досі прикриті серпанком таємности, а зокрема браком відомостей, які зійшли в могилу з членами УВО, закатованими московсько-большевицькою тиранією. Д-р Зиновій Книш з притиском наголошував, що УВО не було єдиною в тому часі силою, що продовжувала визвольну боротьбу. Були це широкі кола української народної гущі, а УВО була тільки їх передовою мобілізаційною ланкою, яка стимулювала віру в перемогу.

По відчитанні Архиєрейського Благословення від Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви, Блаженнішого Кир Йосифа, що його приявні прийняли спонтанним вставанням з місць, генеральний секретар Ц.У. ОДВУ Роман Шраменко відчитав уривок привітального листа голови ПУН, ред. Олега Штуля-Ждановича, як також згадав привіти від Президії Українського Національного Об'єднання Канади, Наукового Товариства ім. Шевченка, Головної Екзекутиви СУК „Провидіння", ГУ Т-ва бувших Вояків УПА, Української Американської Асоціяції Університетських Професорів, Крайової Пластової Старшини в ЗСА, Т-ва Українських Інженерів Америки, Гол. Управи Союзу Українок Америки, ЦУ Організації Українок Канади ім. Ольги Басарабової, ГУ Українського Золотого Хреста, ГУ Т-ва „Самопоміч", Пластового Загону „Червона Калина", Союзу Українських Купців і Підприємців, почесного голови ЦУ ОДВУ — проф. д-ра Олександра Грановського і багато інших.

Господар бенкету, Мирон Куропась, представив репрезентантів організацій, які прибули особисто, щоб віддати пошану впавшим і живим ще членам УВО з нагоди Золотого Ювілею, а зокрема: Йосипа Лисогора — президента СКВУ, д-ра Володимира Душника — представника Централі УККА, дир. Петра Пуцила — скарбника Українського Народного Союзу, Антона Батюка — голови Українського Робітничого Союзу та д-ра Романа Гутлевича — голову Об'єднання У.А.О. Ню Йорку, які виголосили усні привіти від репрезентативних нами організацій та їх членства. Д-р Б. Шебунчак представив, крім того, проф. д-ра Богдана Гнатюка (від ІСНО), проф. д-ра Петра Стерча (Унів. Професори), Павла Дорожинського (Кр. Пласт. Старш.), Павлину Різник (УЗХ), Квітку Семанишин (СУСТЯ), д-ра Ю. Кушніра та д-ра М. Крижанівського (Укр. Лік. Т-во), інж Михайла Нича (УККА, Філядельфія), Ярослава Пастушенка (СУКІП), інсп. Миколу Алексевича (ГУ ОбВУА), інж. Івана Шабельського (Об'єднання Прихильників УНР), Володимира Гірняка (УСГ, Канада), Петра Мудрого (УНО. Канада), Петра Байбака (СВУР), Миколу Байду і ін.

Голова ЦУ ОДВУ представив приявним також членів ЦУ ОДВУ, які брали активну участь у підготові Золотого Ювілею УВО, пп. Володимира Різника, Романа Шраменка, Михайла Белендюка, Михайла Панасюка, проф. Степана Стецика та Петра Ґенґала й подякував Степанові Селешкові за виготовлення дубового хреста для символічної могили Українському Революціонерові.

У мистецькій програмі бенкету Володимира Кавка з Клівленду прорецитувала монтаж поезій Олеся Бабія, Олега Ольжича та Олени Теліги, а Володимир Юркевич відспівав у супроводі бандури „Сон в'язня на Соловках" та „Ой, кряче, кряче" З. Штокалка.

Після відспівання „Не пора, не пора..." учасники бенкету ще довго обмінювалися думками, своїми спогадами з давнього героїчного минулого. Видно було зокрема велике зворушення в приявних членів УВО під час наділювання їх почесними грамотами за службу Україні головою Ц.У. ОДВУ, д-ром Б. Шебунчаком та ген. секретарем Романом Шраменком, при співдії бувших приявних голів ЦУ ОДВУ, проф. д-ра Богдана Гнатюка та Володимира Різника.

Було ж бо й чим зворушуватися! Було ж ба й що згадувати! Ті, що були близько до Головного Команданта виявили не одну подробицю в приниманні рішення виконати той чи інший акт. Ті ж, знову, які виготовляли бомби й виконували дії чинної боротьби за волю, повторно переживали ці події з бажанням бути ще раз молодими і ще раз повторити минуле з його осягами й невдачами.

В тій атмосфері побратимства зброї в підпільній армії, в атмосфері одности спільної мети, в розважний і спокійний спосіб зібрані члени УВО під час Побратимської Зустрічі ухвалили апелювати до привернення єдности в тепер поділеній колись єдиній ОУН і спрямування всіх зусиль проти зовнішнього ворога українського народу. Ствердили вони також правильність свого колишнього шляху й тому пригадали, що без чинної і безперебійної боротьби всіх сил народу не буде визволення.

Роз'їздилися давні побратими, члени УВО, в різні сторони двох сусідніх країн з почуттям гордости і вдоволення з виконаного колись наложеного на них обов'язку супроти нації, а водночас із почуттям вдоволення, що започатковане ними діло продовжують дальші покоління у всіх кутках Української Землі та в розсіянні.

УКРАЇНЦІ В ЗСА ВІДЗНАЧАЮТЬ „ДЕНЬ ПРАЦІ"...

(Закінчення з 1-ої стор.)

„Тавнговз" о 6-ій вечора — конвенційний бенкет, о 9-й г. вечора — баль, на якому буде укоронованo „Міcc Ліґи Молоді". Крім звичайної праці Конвенції, запляновано зустріч в Українсько-Американському Клюбі й ін. товариські розваги.

Ґлен Спей, Н. Й.

У Ґлен Спей, на Оселі „Верховина" триватиме в днях 4-6 вересня 12-й Крайовий З'їзд Братства Дивізійників. Ділові наради розпочнуться в суботу о 2-й по полудні; увечері — дивізійна забава при звуках оркестри Б. Гірняка, з мистецькою програмою. У неділю 5 вересня Апель колишніх вояків Дивізії, Служба Божа й Панахида біля Могили Героїв, увечері — висвітлення кінофільму з вояцьких могил в Італії; у понеділок відбудеться передання діловодства новообраній Управі й закінчення з'їзду. У мистецькій частині братимуть участь бандуристи, гуморист Степан Магмет та ін.

Аккорд, Н. Й.

На відпочинково - виховній Оселі „Київ" ОДУМ — Об'єднання Української Демократичної Молоді, впродовж довгого тижня запляновано низку товариських зустрічей, розваг, мистецьких виступів талановитої молоді, а також наради керівних органів ОДУМ-у. У тих днях на Оселі „Київ" виступатимуть танцювальні ансамблі ОДУМ з Чикаґо і Торонта: бандуристи, дівочий і мішаний хори, струнна оркестра, ансамбль танцюристів, дівочий хор „Молода Україна". Сподіваються також багатьох гостей із Канади, звідки прибуде багато членів ОДУМ-у.

Елленвіл, Н. Й.

На Оселі СУМА біля Елленвіл довгий „вікенд" пройде під знаком 20-го Всеамериканського Маніфестаційного Здвигу членів і прихильників Спілки Української Молоді Америки. Здвиг буде відкритий у суботу 4-го вересня о 12-й г. дня, після обіду — спортові змагання молоді, від 7 до 10 вечора відбудеться концертовий виступ мистецьких одиниць, а потім забава. У неділю після Богослужень о 11:30 ранку розпочнеться маніфестаційна частина Здвигу. По полудні — змагання з копаного м'яча—футболу, у вечері закінчення Вишкільного Табору і концерт силами сумівської молоді та вкінці— забава. На понеділок запляновані Апель і закриття Здвигу.

Дітройт, Миш.

На Оселі СУМА поблизу Дітройту „Київ" триватиме від 4 до 6 вересня включно 20-й Здвиг СУМА, рівнобіжно до такого ж на Оселі біля Елленвіл. Він проходитиме під моттом з Лесі Українки „Борись і добувайся Батьківщини". У Здвизі братимуть участь Осередки й Відділи СУМА з середнього заходу ЗСА. Програма Здвигу на Оселі „Київ" подібна до програми на Оселі Елленвіл, з офіційною частиною, дефілядою, виступами мистецьких гуртків сумівської молоді та забавами.

Чикаґо, Ілл.

Під час „Дня Праці" в Чикаґо, в українській баптистській церкві, відбудеться українська євангелицько- баптистська Конвенція, 26-та з черги. Конвенція, як повідомив пастор і провідник Олекса Гарбузюк, відбуватиметься під гаслом „Будь вірний Богові, своєму народові, своїй Церкві і своїй родині". У ній візьмуть участь також вірні з Канади, сподівана участь представників інших віровизнань.

Клівленд, Ог.

На Пластовій Оселі біля Клівленду „Писаний Камінь" відбудеться в кінці цього великого „вікенду" Крайовий Старшопластунський З'їзд, на якому обов'язкова присутність усього старшого членства. Старшопластунський З'їзд розпочнеться у суботу 4-го вересня, докладна програма буде оголошена на місці.

У Москві вияснюють „антисовєтську фальшивку"

В Агенції Друку „Новости" в Москві відбулася пресова конференція для закордонних журналістів, на яких голова АПН Хачатуров говорив про широко розповсюджувану в Азії й Африці брошуру під наг. „СССР і Іслям". Хоча брошуру видано під маркою СССР і так її поширювано, однак, говорив Хачатуров, в СССР такої не видавали, вона — антисовєтська фальшивка. У брошурі приведено багато фактів ворожого відношення та переслідування визнавців ісляму в Совєтському Союзі. Брошуру „поширюють" деякі закордонні кола", сказано в московській „Правді" з 20 серпня, її завдання є „викривити політику СССР, кинути тінь на дружні відношення СССР до країн Азії, Африки, Арабського Сходу". Хачатуров сказав, що це не перший раз з'являється друк такого типу, і що „преса на Цейлоні виступила з викриттям цієї антисовєтської фальшивки". Цейлонська преса мала б „рішуче засудити антисовєтських провокаторів". Доповідач не назвав організації, яка випустила брошуру „СССР і Іслям". Він не сказав також, як реаґувала на ту брошуру преса в інших, перелічених ним же, країнах Азії, Африки та Арабського Сходу.

Стаття проф. М. Паппа і завваги д-ра Б. Футея в „Конґресовому Рекорді"

Вашингтон, Д. К. — В офіційному державному виданні ЗСА „Конґресовому Рекорді" з 26 липня 1971 р. ч. 117, поміщено „Огляд совєтсько-російського тоталітарного імперіялізму". З таким переглядом злочинів комуністичної Москви виступив перед Сенатом ЗСА сенатор Роберт Тафт, молодший, у понеділок 26 липня. Сенатор Тафт сказав, що він брав участь у відзначуванні Тижня Поневолених Націй в Клівленді і, що там звернув увагу на видання під наг. „Огляд совєтсько-російського тоталітарного імперіялізму", виданo заходами Інституту Совєтських і Східньо європейських Студій при Джон Керолл Університеті. Автором передмови до тієї англомовної праці є проф. д-р М. Папп. Передмова настільки документально викриває московсько-большевицький імперіялізм, що сенатор Роберт Тафт попрохав її включити в „Конґресовий Рекорд", що й зроблено при підтримці членів Сенату. У ній з цифрами й назвами поневолених народів виявлено російську імперіялістично-комуністичну експансію в світі. Далі опубліковано тексти різних проголошень Тижня Поневолених Націй, з вияснениям причин відзначування такого Тижня, і тексти промов чеських, хорватських, угорських та ін. представників від Поневолених Націй, з обвинуваченням Москви в загарбництві, в тому й д-ра Богдана Футея, головного радного УНСоюзу, який говорив про поневолення України та ґеноцидну політику Росії супроти України в минулому і в наш час. Наведені промови були виголошені в Клівленді під час Тижня Поневолених Націй минулого року, коли в тому місті відбувся своєрідний суд над СССР і політикою Москви.

Успіхи нашої молоді

Аллентавн, Па.—Христина Зореслава Білинська покінчила в травні ц. р. з відзначенням стейтовий університет у Куцтавн, із ступенем Б. А. де спеціялізувалась у російській та німецькій мовах. Згаданий університет йдучи на зустріч здібностям молодої студентки, уділював їй через чотири роки стипендію.

Літом 1969-го р. Христина їздила до Німеччини як стипендистка, щоб у безпосередньому окруженні вправлятись у розговірній мові. Цього року вона відбула 22-денну поїздку по Україні, та Совєтському Союзі, щоб пізнати батьківщину, культуру, мову, та вперше зустріти рідню і побачити рідну бабусю.

Повернувшись з України, відвідала Христя зі сестрою Лідою, Святу Землю. Велике враження винесли вони з Єрусалиму та Вифлеєму, й відвідали історичні, біблійні місця. Від вересня ц. р. п-а Христя працюватиме в Іллинойському Університеті в Урбана-Шемпейн асистенткою російської мови. Вільний час вона посвячує залюбки на спів і гру на піяніні і бандурі. П-а Христина Білинська є донею Олександра і Стефи Білинських. Христя є членкою УНСоюзу 147-го Відділу.

Христина Зореслава Білинська

О. д-р Петро Литвин

Шість українських студентів досліджують канадійські культурні заклади

Оттава.— Шість українських студентів дістали цього літа урядове доручення досліджувати канадійські головніші культурні й комунікаційні заклади та установи, щоб потім написати есеї, „рісерч пейперс", які будуть оприлюднені. Цей проєкт, висунений українкою, членом редакційної колеґії газети „Зозулька"—Богданною Горі-Цмоць, був затверджений урядом в рямках програми „Нагода для молоді". Студенти працюють в Оттаві, Монтреалі, Вінніпеґу, Торонті й ін. містах вивчаючи бібліотеки, картинні галерії, канадійські музеї тощо під головним аспектом: як ті установи можуть покращити обслугу національних меншостей у Канаді, в першу чергу українців. Вони досліджують й іншу проблему: яким чином меншостеві групи можуть брати більш активну участь у житті, праці й розвитку такого типу закладів і установ у Канаді? Газета „Студент", орган Союзу Українських Студентів Канади, СУСК, в числі з липня ц. р. повідомляла, що студенти-дослідники будуть вивчати також проблему кращих зв'язків етнічних груп у Канаді з канадійською більшістю, і що висліди їхніх праць будуть надруковані й розіслані для використання „до всіх українських часописів та радіопередач Канади, як також до Державного Секретаріяту".

В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ВІДБУДУТЬСЯ на найближчій сесії їх Генеральної Асамблеї дебати про політику Ізраїлю в окупованій ним східній частині Єрусалиму, яка колись належала до Йорданії. Йорданія має зголосити скаргу проти Ізраїлю за самовільну „юдеїзацію" цілого Єрусалиму. Ізраїль заходиться, щоб тієї справи не ставити на денний порядок нарад Об'єднаних Націй, але, мабуть, це йому не вдасться.

Змагання за „Українську вулицю" в Содбурах

Содбури, Канада.— До цього міста прибули українці 80 років тому, і за цей час вклали свій великий вклад праці в розбудову міста й околиць. Нині в Содбурах є українські Народні Доми, модерні церкви, школи, відпочинкові оселі. Серед інших національних груп українці займають тут 4-те місце, їх налічується до 7 000 осіб. Делеґація Відділу КУК звернулася до Міської Ради з проханням назвати одну з вулиць Содбур, з нагоди 80-річчя поселення українців, „Українською вулицею", або ж подібною українською назвою. ІІ-ть „елдерменів" схвалили ту пропозицію, голосував проти лише один. Але треба було писаної згоди жителів вулиці Фруд Ровд, що вони не проти зміни назви. Тижневик „Гомін України" з 21 серпня інформував, що „щоб протиставитись нашому домаганню—сусіди почали збирати петиції проти перезвання вулиці". Також, „прикро ствердити, що мешканці українського роду, на яких ми покладали великі надії, чомусь уважали за відповідне послухати „русского", а не свого проводу в справі перезвання вулиці. Не розуміючи якслід справи, створили нам великі труднощі". У Содбурах є вже „Фінлянд ровд", „Карузо стріт" та ін. Українці міста, між якими є багато членів УНСоюзу, будуть далі провадити акцію за перезвання вулиці на українську. З Відділом КУК активно співпрацює в цьому напрямку о. М. Критюк.

В Югославії відбувся український фестиваль „Червена Ружа"

Руський Керестур.—У липні цього року відбувся в найбільш компактно заселеному українськими поселенцями районі країни, в місті Руському Керестурі, 10-й „Фестиваль культури югославянських русинів-українців „Червена Ружа — 71". Крім українських самодіяльних груп, деклляматорів, драматичних гуртків та ін.—разом понад 1 000 осіб, у фестивалі взяли участь також артисти з совєтської України, в тому ансамбль „Юність Закарпаття". Фестиваль був присвячений 225-річчю переселення предків теперішніх бачванських українців із Замплина на рівнину Войводини і 200-річчю заснування Руського Керестуру. Лише 10 літ тому в місті був створений „Будинок Культури".

За два дні на сцені виступали 1 200 учасників мистецької самодіяльної програми, яких оплескували кілька тисяч глядачів. Представник Української ССР від імени професійних спілок передав бачванським українцям одну бандуру та „комуністичний привіт". Під час фестивалю відбулось кілька виставок: виставка рушників, тканин та домашнього обладнання бачванських українців з 19-го і початку 20-го століття і виставка картин місцевих малярів. Була також експозиція на тему участи українців Югославії в боротьбі проти німецьких фашистів у другій світовій війні. Тепер у Югославії відзначають 30-ліття повстання народів тієї федеративної країни проти фашистів. Мистецька частина фестивалю була поділена на 4 частини, розпочали її символічно наймолодші вихованці українських родин—школярі, об'єднані у великому аматорському гуртку під назвою „Червоний пуп'янок".

СПОРТ

ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО — НЕ КОНТРАКТ

Ще не висихла добре друкарська фарба на нашій пересторозі юніорам „А"-кляси УАСК „Львів" - Клівленд, щоб їхні таланти не стали для них прокляттям (гляди „Свобода", з четверга, 19-го серпня ц. р.) — як наші побоювання справдилися... До рішальних змагань з чемпіоном групи Схід — Бродв'ю Гайтс, українці, як гордий чемпіон групи Захід (пункти 27:3, ворота 68:7) виступили з переконанням, що цього суперника вони завжди перемагають (остання зустріч 3:0) — отже, „правом серії" переможуть і тепер, у неділю, 22-го серпня 1971 р.

Тим часом, право серії — як звичайно в таких випадках — обірвалося якраз у найважливіших змаганнях.

Недоварені к о н дицiйно, розварені сонцем і вакаційним стилем життя, „львов'яни" у статичній поставі ждали, щоб м'яч прийшов до них. Суперник не ждав, тільки рвав землю під собою, щоб добігти до кожного м'яча — і вислід змагань звучав 2:0 для суперника...

Тепер юні українські футболісти може зрозуміють, що футбол — то, насамперед бігова атлетична гра (до якої треба бути атлетично підготованими), а талант — то ніякий „іншуранс", чи контракт, а тільки зелене світло долі для вибранців... Вони можуть далі свої таланти працею розвинути — або ж їх закопати в землю невикористаними. В такому випадку (закопання) далеко вище зайдуть ті, які дістали менші таланти, але працею їх розробили — помножили.

А право серії?.. Австрійці правом серії били німців, 1931-го року в Берліні було 6:0, а коли реванш у Відні того ж року дав „тільки 5:0" для австрійців — зманерована публіка на пратерському стадіоні висвистала переможців.

Але 1934-го року на чемпіонатах світу в Італії серія скінчилася. Німці перемогли австрійський „вундертім" 3:2 — і донині австрійці не здобули над цим суперником ні одної перемоги (здобуте в антрактах 2:0 а в с трійців 1938-го року відбувалося після „Аншлюсу", отже фігурує не як міжнародна зустріч Німеччина - Австрія, тільки як внутрішня німецька проба „Альтрайх" - „Остмарк").

О-га

П. С.

Наші спортові клюби зробили б добре, якби ці слова во віки вічні держали на видних місцях своїх домівок — для постійної пригадки своїм вихованцям...

З ТВОРЧОСТИ ПАВЛИЧКА

Найновіший вірш Дмитро Павличко присвятив закордонним комуністам, бо за кордоном—„зміїна ніч, як у дуплі"... В кінці того утвору є такі слова:

„Серця, печалями затислі,
На сонце вийдуть з темноти,
І комуніст, мій брат по мислі,
Повстане для добра і—
мсти!"

ПРИМУСОВА МІГРАЦІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Молодий, 20-літній парубійко розводить руками: „Вачите, як живемо? Маємо трохи худоби, трохи поля, покищо мені рідня помагає. І я ще нікуди не вибираюся. Але як довго? Треба буде заложити родину. Самі старші люди отут — якби колонія старечих домів. З ким нам тут, молодим жити? Тутешні дівчата не хочуть й дивитися на нас, ідуть до містечок і там одружуються, для них фармер ніщо. То яка ж майбутність нам?" Його слова підтверджує і другий господар: „Одне тут певне серед тих пустирів, що йдемо в загибель і смерть нашого фармерського кореня".

І на телевізійному екрані перед глядачами опорожнілі доми, зчорнілі церкви, вітряки і — висока трава... Дивіться, і вже важко пізнати, що це за пейзажі і яка оце країна...

В Тексасі така сама ситуація. Мізерна заробітна платня, а ще й приплутався такий парадокс: тутешні урядові чинники перепускають сюди людей з Мехіко... на заробітки, і вони ці мінімальні заробітки відбирають у місцевого населення.

Кореспондент завважує, що ці теперішні міґранти — як нові „скитальці", „дисплейст персонс". Рік 1971 — це посильна й наявна „гальопуюча" втеча із сіл.

Як рятувати давні фармерські родини, культуру, південну спокійну вдачу, яку так знаменито описує Фолкнер, як наладнати економічно - суспільне життя південних стейтів, щоб воно нас не придавило?..

Маршують у ґранатових одностроях випускники середніх шкіл, і в кожного з них на обличчі резиґнація: „Що ж, мусимо залишати наші землі"...

НОВІ ВІТРИ ПОВІЯЛИ — ПОГОДА ЗМІНЮЄТЬСЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

відповіді". Зміну американського курсу, твердить науковий вельможа, „не можна не поставити у зв'язок з переходом керівництва КНР на антисовєтські позиції". А за „зближення ЗСА з Китаєм виступають запеклі ненависники Радянського Союзу в багатьох країнах, включно з представниками контрреволюційної еміґрації" . . . Занепокоєний наслідками нового курсу політики Г. Арбатов покладає надії на американських друзів СССР, які, мовляв, розуміють ролю добрих взаємин між ЗСА і СССР для обох країн і цілого світу.

Висловивши запевнення, „що в СССР, як і в інших країнах будуть стежити з великою увагою за цими ділами, за розвитком подій", автор статті підкреслює важливість цих діл і подій. „Бо йдеться про проблеми, що мають вирішне значення для радянського народу, для світового соціялізму, для цілого укладу в світі, для справи миру у світі".

Коментарі до отих „для" зайві. Сановник високої ранґи говорить не від себе в органі ЦК. В Москві заскочені, а може й розгублені.

(Кінець.)

— КОРОТКІ ВІСТІ —

ПРЕЗИДЕНТ ІНДОНЕЗІЇ СУГАРТО ЗВІЛЬНИВ з в'язниці кількох генералів, які були арештовані в 1965 році й засуджені за причетність до тодішньої кривавої спроби комуністичного перевороту, затіяної за тихою згодою від президента Сукарна. Всіх тих звільнених генералів поставлено все ж під хатній арешт без права виходити й виїздити.

НА КОМУНІСТИЧНУ ЗАГРОЗУ ЗВЕРНУЛИ УВАГУ в останніх днях однаково президент Філіппін Фердинанд Маркос, як прем'єр Малайзії Тон Абдул Разак. На Філіппінах і у Малайзії відновили свою активність комуністичні партизани, при чому одні з-посеред них орієнтуються на Пекін, другі на Москву, — залежно від допомоги, яку дістають з тих комуністичних центрів. Комуністичні ватаги все ще турбують Таї (Сіям) і Бірму. Не відомо, чи президентові Ніксонові вдасться переконати Чу Ен-лая, щоб Китай не суперничав з Москвою у підпалюванні світу штучними „визвольними війнами".

ПІВНІЧНІ І ПІВДЕННІ КОРЕЙЦІ ЗАПОЧАТКУВАЛИ розмови про вможливлення поділеним родинам „віднайтись" і комунікуватись. Відбулись вже три такі зустрічі представників Червоного Хреста з комуністичної північної і вільної південної Кореї, але за кожним разом делеґати говорили тільки 8 хвилин „інформаційно".